

ОПРЕДЕЛЕНИЕ
София, 16.11.2011 г.

Върховният касационен съд на Република България, Търговска колегия, второ отделение в закрито заседание на двадесет и осми септември две хиляди и единадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА ВЪРБАНОВА
ЧЛЕНОВЕ: КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
БОНКА ЙОНКОВА

изслуша докладваното от председателя /съдия/ Татяна Върбанова
г.дело № 184/2011 година

Производството е по чл.288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на: фирма, гр.Б, представлявано от управителя С. Б. С. и на ЕТ „В. Б. – П. Д.“ гр.Б срещу решение № 302 от 07.04.2010 г. по в.гр.д.№ 86/2010 г. на Апелативен съд - София и касационна жалба на фирма срещу решение № 772 от 22.10.2010 г. по същото делото в частта, с която е допусната поправка на очевидна фактическа грешка в основното решение.

Касаторите, чрез процесуалните си пълномощници, поддържат доводи за недопустимост на въззивното решение, поради произнасяне по нередовна искова молба и неправилност, на основанията по чл.281, т.3 ГПК. Считат, че въззивният съд неправилно е приложил чл.20 ЗЗД и тълкувайки ясна договорна клауза е достигнал до необоснован извод за неизпълнение на договорни задължения по суперфицията. Не споделят становището на апелативния съдебен състав за доказаност на претендираните от ищците вреди, представляващи пропуснати ползи поради невъзможност да ползват обектите за периода на неизпълнение на задължението за построяване на сградата и издаване на разрешение за ползване. Съображенията им в тази насока са основани на липсата на доказателства за съществуването на сигурност в увеличението на имуществото на ищците. По изложени в жалбите доводи, се иска отмяна на решението в частта, с която е оставено в сила решение № 32 от 20.07.2009 г. по гр.д.№ 120/2007 г. на Окръжен съд -Благоевград за осъждане на фирма, на основание чл. 79, ал.1, вр. 82 ЗЗД да заплати на заплати на: Васил Аврамов сумата 6 666 лв. - част от дължимо обезщетение за вреди от неизпълнен договор; на Н. Ф., Г. Ф., И. М. и П. А. - по 3 333.50 лв./частични иски/, съответно в частта, с която след отмяна на първоинстанционното решение по предявения от .фирма обратен иск, ЕТ „ В. Б. – П. Д.“, на основание чл.127, ал.2 ЗЗД е осъден да заплати на дружеството сумата от 5 000 лв., ведно със законната лихва от 22.06.2007 г., както и в частта, с която е обезсилено първоинстанционното решение за отхвърляне на искането за оспорване истинността на договор за строителство от 18.06.2002 г.

В изложенията по чл.284, ал.3, т.1 ГПК се поддържа, че въззивният съд се е произнесъл по значими материалноправни и процесуалноправни въпроси, касаещи : редовността на исквата молба, необходимостта от тълкуване на договорни клаузи и приложимостта на критериите по чл.20 ЗЗД, както и предпоставките за уважаване на иск по чл.82 ЗЗД , вкл. сигурността в увеличаване на имуществото на кредиторите,

подлежащо на пълно и главно доказване в процеса. Според касаторите, тези въпроси се решават противоречиво от съдилищата, а от друга страна са и от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото. Позовават се на съдебна практика на Софийски градски съд, Върховния касационен съд и на практика на АС при БТПП.

Ответниците по касация, чрез процесуалния си пълномощник, считат, че не са налице основания за достъп до касационно обжалване. Подробни съображения са изложени в писмени отговори, с искане за присъждане на разноски. Върховният касационен съд, Търговска колегия, второ отделение, като взе предвид данните по делото и доводите на страните по чл.280, ал.1 ГПК, приема следното: Касационните жалби са процесуално допустими — подадени са от надлежни страни срещу подлежащи на касационно обжалване решения, в рамките на преклузивния срок по чл. 283 ГПК.

За да потвърди осъдителното първоинстанционно решение по предявените срещу „ЗИД-КО“ ЕООД субективно съединени иски с правно основание чл.79 ал.1, вр. с чл.82 ЗЗД, решаващият въззивен състав е приел, че по силата на валиден договор за суперфиция, сключен с нотариален акт № 163/2001 г. приобретателите на ограниченото вещно право /фирма и ЕТ „В.Б. – П. Д.“ / са поели задължение срещу учреденото в тяхна полза право на строеж на офис-сграда, да изградят в срок от 24 месеца от откриване на строителната площадка и даване на строителна линия и ниво, със собствени средства, материали и труд, офис -сградата в завършен вид до ключ и издаване на разрешение за ползване. Тълкувайки договора съобразно критериите по чл.20 ЗЗД и съобразявайки писмените доказателства по делото, решаващият състав е направил извод, че посочения срок включва не само фактическото построяване на сградата, но и издаването на разрешение за ползване, предвид и целта на договора. Неизпълнението на задължението на приобретателите на правото на строеж в рамките на срока е причинило на ищците вреди, представляващи пропуснати ползи от възможността да ползват придобитите обекти в сградата. Според съда, налице е предвидимост на вредите и причинна връзка между неизпълнението и възможността за увеличаване имуществото на ищците чрез придобиване на реално очаквана имуществена облага, предвид възможността за собственика да ползва процесните обекти, вкл. и да придобива граждански плодове от тях. Направен е извод, че забавата на длъжника е лишила собствениците - кредитори от призната от закона правна възможност да извличат полезните свойства на вещта и винаги има за последица пропуснатата полза, съизмеряваща се със средната пазарна наемна цена. При определяне размера на обезщетенията, въззивният съд се е позовал на тричленната техническа експертиза.

По обратният иск по чл.127, ал.2 ЗЗД, съдът, отчитайки приложимостта на чл.304 ТЗ, предвид общо поетото задължение от двамата търговци - приобретатели на правото на строеж спрямо учредителите - собственици на терена, е направил извод за доказаност на претенцията в заявения размер от 5 000 лева.

За да обезсили първоинстанционното решение в частта, с която е отхвърлено искане за оспорване истинността на писмен договор за строителство от 18.06.2002 г. , съдът е отчел, че този документ е частен диспозитивен и, че липсва оспорване на автентичността му. Направено е разграничение между твърдяната от ответниците невалидност на договора и възможността за оспорване на истинността на документа.

С решението от 22.10.2010 г. е допусната поправка на очевидна фактическа грешка в решението относно общият размер на дължимите на ищците обезщетения по чл.82 ЗЗД. Настоящият съдебен състав намира, че е налице основание за отправяне на предложение до общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на ВКС за

постановяване на тълкувателно решение по противоречиво разрешавай от касационната инстанция въпрос, който е от значение за изхода на настоящото дело и съответно за спиране на настоящото производство, преди произнасяне по поддържаните основания за допускане на касационно обжалване, съгласно чл.292 ГПК.

Към настоящият момент е налице формирана противоречива практика на отделни състави на ВКС, постановена по реда на ГПК от 2007 г., по обуславящия изхода на делото правен въпрос, който съобразно правомощията на касационната инстанция по т.1 от Тълкувателно решение № 1/19.02.2010 г. на ОСГТК на ВКС, следва да се конкретизира по следния начин:

При предявен иск по чл. 82 ЗЗД за обезщетяване на вреди под формата на пропуснати ползи, произтичащи от забавено изпълнение на задължение за изграждане на обект, необходимо ли е да съществува сигурност за увеличаване имуществото на ищеца, или същото се предполага.

В решение № 691 от 14.11.2008 г. по т.д.№ 351/2008 г. и решение № 61 от 11.05.2009 г. по т.д. № 559/2008 г. на ВКС, ТК, II т.о. е прието, че изграждането и въвеждането на обектите в експлоатация представлява реална и основателно очаквана възможност за увеличаване имуществото на собственика, включително и възможността да придобива доходи от вещта. Лишаването на собственика - кредитор от признатата му от закона възможност да извлича полезните свойства на вещта, в резултат на неизпълненото в срок задължение за построяване и въвеждане в експлоатация на обектите, винаги има характер на пропусната полза, съизмерима със средния пазарен наем.

В решение № 156 от 29.11.2010 г. по т.д.№ 142/2010 г. на ВКС, ТК, I т.о е прието, че пропуснатите ползи, за които се претендира обезщетение, трябва да имат качеството на реалност и сигурност, а реалността им се разкрива само в доказаната възможност да бъде увеличено имуществото на кредитора, поради договорно неизпълнение, а не чрез логически предположения за закономерното настъпване на евентуално увеличение.

Предвид горното и на основание чл.292 ГПК, Върховният касационен съд, състав на Търговска колегия, второ отделение

ОПРЕДЕЛИ:

ПРЕДЛАГА на общото събрание на Гражданска и Търговска колегии на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по следния правен въпрос:

При предявен иск по чл. 82 ЗЗД за обезщетяване на вреди под формата на пропуснати ползи, произтичащи от забавено изпълнение на задължение за изграждане на обект, необходимо ли е да съществува сигурност за увеличаване имуществото на ищеца, или същото се предполага.

СПИРА производството по т.д.№ 184/2011 година по описа на ВКС, Търговска колегия, второ отделение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: